

Mikroliikenneluvan käyttöönotto

KRAKLIK 26.08.2025 § 94

Mikroliikkumista koskeva laki, liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta on tullut voimaan 1.8.2025. Mikroliikkumista koskeva lainsäädäntö edellyttää, että yhteiskäyttöisten ajoneuvolain 28 §:n 1 momentissa ja 29 §:ssä tarkoitettujen ajoneuvojen sekä moottorilla varustettujen polkupyörien ammattimaisen vuokralle tarjoamisen edellytyksenä kunnan hallinnoimalla alueella on, että palveluntarjoajalla on voimassa oleva mikroliikennelupa. Mikroliikenneluvan lupaehtojen noudattamista valvoo se kunta, joka on myöntänyt mikroliikenneluvan palveluntarjoajalle.

Lainsäädäntö määrittelee ehtoja mikroliikennelupahakemuksen sisältöön, luvan myöntämiseen, luvan maksuun, mikroliikenneluvan lupaehtoihin, mikroliikenneluvan peruuttamiseen, luvan muutoksenhakuun ja luvattoman toiminnan rangaistavuuteen. Keskeiset mikroliikennöintiä koskevat lakimuutokset yllämainittujen lisäksi ovat 0,5 promilleraja, vahva suositus käyttää suojakypärää, liikennevirhemaksun määräämisoikeus, 15 vuoden ikäraja mikroliikennevälineiden käyttämiseen, ajon estäminen päihtymyksen vuoksi ja oikeus suorittaa kuljettajalle testi, mikäli epäillään päihtymystä.

Joensuun kaupunki on laatinut mikroliikennelupaehdot toiminnanharjoittajille. Ehdot noudattavat periaatteiltaan aikaisemmin sähköpotkulautoja vuokraaville yrityksille laadittuja ohjeita.

Lupaehdot Joensuussa

Mikroliikenneoperaattoreiden toimintakausi rajoitetaan 2.5. – 31.10. väliselle ajalle muun muassa katujen kunnossapitotoimien vuoksi. Toimintakautta voidaan muuttaa erillisellä ilmoituksella sääolosuhteiden niin vaatiessa. Ajoneuvojen lukumäärää tarkastellaan aina tapauskohtaisesti, riippuen siitä millainen operaattorikanta kaupungissa kullakin hetkellä toimii.

Mikroliikennevälineiden suurin sallittu nopeusrajoitus on Joensuussa 20 km/h. Yöaikaan klo 00-05 suurin sallittu nopeus on koko toiminta-alueella 15 km/h. Kaupunki voi määräyksellään muuttaa nopeusrajoituksia esimerkiksi tapahtumien yhteydessä.

Kaupunki edellyttää edellisestä poiketen, että mikroliikennevälineiden maksiminopeus on aina teknisesti rajoitettu enintään 10 km/h kävelykaduilla, torialueilla sekä Kauppatorin ympärillä Koskikadulla välillä Torikatu – Kirkkokatu.

Liikenteen sujuvuuden, turvallisuuden, esteettömyyden sekä siisteyden turvaamiseksi kaupunki voi määrittää alueita, joihin mikroliikennevälineiden pysäköinti on kokonaan kielletty. Pysäköinti on kiellettyä myös muun muassa silloilla sekä ali- ja ylikulkukäytävissä, vaikka niitä ei ole erikseen merkitty. Toimija on sitouduttava merkitsemään kaupungin asettamat pysäköintikieltoalueet taustajärjestelmäänsä.

Mikroliikennevälineiden siirtäminen väärin pysäköidyltä alueelta on operaattorin vastuulla. Mikäli kaupunki, tai kaupungin urakoitsija joutuu siirtämään laitteita kunnossapitotöiden tieltä, on kaupungilla oikeus veloittaa operaattorilta siirtotyöstä kohtuullinen korvaus.

Operaattorin tulee luovuttaa anonymisoitua dataa kaupungin viranomaiskäyttöön suunnittelun ja liikkumisen palveluiden edistämiseksi. Kaikki käyttäjiin liittyvä henkilökohtainen data pitää suojata ja prosessoida vallitsevan kansallisen ja EU-lainsäädännön mukaisesti. Data tulee toimittaa kaupungille vuosittain toimintakauden päätyttyä, viimeistään 15.12.

Toimijan täytyy sitoutua toimittamaan vähintään seuraavat tiedot: kauden aikana käytössä olleiden mikroliikennevälineiden määrä, matkamäärät, keskimääräinen matkan pituus, keskimääräinen ajoaika sekä kartalla esitettynä matkojen päättymiskohdat.

Mikroliikennelupaa haetaan sähköisellä lomakkeella. Hakemus on toimitettava vuosittain ennen kauden aloittamista viimeistään 28.2. Mikroliikenneluvassa määritellään yleiset ehdot toiminnalle sekä annetaan tarkempia määräyksiä operaattorin ajoneuvokannasta ja toiminta-alueesta. Mikroliikenneluvasta päättää hakemuksen perusteella kaupungininsinööri.

Mikroliikennelupaa koskevaan hakemukseen on liitettävä:

- 1) hakijan nimi ja yhteystiedot;
- 2) tieto vuokralle tarjottavien ajoneuvojen laadusta ja ajoneuvojen enimmäismäärästä;
- 3) tieto toiminta-alueesta kunnassa;
- 4) tieto toiminnan alkamisajankohdasta; ja
- 5) lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys palveluntarjoajan valmiuksista huolehtia yhteiskäyttöisten ajoneuvolain 18 e §:n nojalla mikroliikennelupaan mahdollisesti liitettävien lupaehtojen noudattamisesta.

Mikroliikennelupahakemuksen käsittelystä ja päätöksenteosta peritään 233 euroa, mikä mukailee muiden asiakasmaksujen hintoja. Hinnassa on otettu huomioon lupahakemuksen tarkastamiseen ja päätöksen valmisteluun käytettävä aika, sekä lisäksi kaupungininsinöörin päätöksestä perittävä taksa. Mikroliikenneluvan taksa lisätään Kaduilta ja yleisiltä alueilta perittävät maksut ja poikkeamat -taksaan ja sitä tarkistetaan vuosittain muiden maksujen yhteydessä.

Toimintakausi 2025

Vuoden 2025 toimintakauden osalta mikroliikennelupa tulee hakea 30.9.2025 mennessä. Mikäli lupaa ei ole haettu, tulee mikroliikennevälineet poistaa käytöstä 1.10.2025.

Valmistelijat: yhdyskuntainsinööri Laura Koskela
kaupungininsinööri Tero Toivanen
liikennejärjestelmäinsinööri Rasmus Nousiainen
suunnitteluinsinööri Pekka Korpi-Hyövälti

Kaupunkiympäristöjohtajan muutettu päätösehdotus:

Kaupunkirakennelautakunta päättää

lykätä mikroliikenneluvan käyttöönottoa enintään 1.1.2026 asti.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

KRAKLK 02.12.2025

1340/02.05.00.01.01/2025

Edellisen kaupunkirakennelautakunnan kokouksen ja käydyn keskustelun perusteella todettiin, että kaupungin mikroliikennelupaehjoja tulee muuttaa, tarkentaa ja perustella tarkemmin.

Joensuun kaupungin edustajat ovat mm. olleet mukana Kuntaliiton organisoimassa eri kuntien välisessä skuutti-verkostossa, jossa on käyty läpi lainsäädäntömuutoksia ja vertailtu eri kuntien lupaehjoja. Joensuun lupaehdot noudattelevat keskimäärin muiden kuntien vastaavia ehtoja.

Joensuun kaupunki on pyytänyt lausuntoa Siun Sotelta sähköpotkulautojen terveystarpeista kokemuksiin perustuen. Pohjois-Karjalan keskussairaalan päivystyksestä on tilastoitu vuosien 2024 ja 2025 aikana yhteensä 137 sähköpotkulautavammaa. Vammoista 27% on tullut klo 22 – 06 välisenä aikana ja näistä 83% (30/36) on päähän kohdistuneita vammoja. Koko aineistossa on kuusi vakavaa pään vammaa, joista neljä on tullut klo 22 – 06. Vammoista, jotka ovat tulleet klo 06 – 22 on 29% (29/100) päähän kohdistuneita vammoja. Muut kuin päähän kohdistuneet vammat ovat raajojen murtumia, haavoja ja ruhjeita. Lausunnon mukaan päähän kohdistuneet vammat ovat potentiaalisesti vaarallisia, sillä näistä osa johtaa kuolemaan, osa pysyvään vammautumiseen. Päähän kohdistuneita vammoja tulee merkittävästi enemmän yöllä. Lausunnossa viitattujen selvitysten mukaan nopeuden rajoittaminen yöaikaan maksiminopeuteen 15 km/h osoittautui riittämättömäksi aivovammojen ehkäisyssä, mutta yöaikainen kieltä osoittautui tehokkaaksi. Ihminen ei pysty käsivoimin estämään pään lyömistä törmäyksessä kun nopeutta on kävelyvauhtia enemmän (6km/h), ja sähköskuutilla kaatuminen tapahtuu aina käytännössä kädet kiinni ja suoraan vartaloin. Siun Sote suosittelee lausunnossaan kuolemien ja vakavien päävammojen vähentämiseksi yöaikaista käyttökieltoa.

Lupaehjojen tarkennukset ja muutokset edellisen käsittelyn jälkeen.

Mikroliikennevälineiden suurin sallittu yleinen nopeusrajoitus on Joensuussa 20 km/h. Yöaikaan klo 22 – 06 suurin sallittu nopeus on koko toiminta-alueella 15 km/h. Kaupunki voi määräyksellään muuttaa nopeusrajoituksia esimerkiksi tapahtumien yhteydessä.

Joensuun kaupunki edellyttää edellisestä poiketen, että vuokrattavien mikroliikennevälineiden maksiminopeus on aina teknisesti rajoitettu enintään 10 km/h kävelykaduilla, torialueilla sekä Kauppatorin ympärillä Koskikadulla välillä Torikatu – Kirkkokatu. Operaattorin tulee asettaa myös silloille 15 km/h nopeusrajoitus.

Päihtyneenä ajon ehkäisemiseksi kaupunki edellyttää, että operaattori vaatii sovelluksessaan vuokraajilta yöaikaisen (klo 22 – 06) reaktiotestin ennen ajon alkua.

Mikroliikennevälineen saa polkupyörän tapaan pysäyttää tai pysäköidä myös jalkakäytävälle ja pyörätien reunaan mutta kuitenkin niin, että vapaata tilaa jää vähintään 2,5 metriä.

Mikroliikennevälineiden siirtäminen väärin pysäköidyiltä alueilta on operaattorin vastuulla. Operaattorin tulee velvoittaa käyttäjää ottamaan valokuva pysäköidyistä mikroliikennevälineistä. Väärin pysäköinnistä kaupunki veloittaa operaattorilta lähi- tai varastosiirtomaksun. Lähi- tai siirtomaksu on suuruudeltaan 50 euroa ja varastosiirtomaksu 70 euroa.

Mikroliikennelupaan on voimassa jatkuva haku, mutta hakemus on toimitettava viimeistään neljä viikkoa ennen suunniteltua toiminnan aloittamista.

Joensuun kaupunki toteuttaa vuoden 2026 aikana kaupunkilaiskyselyn mikroliikenneluvan toimivuudesta ja sisällöstä. Kysely antaa tietoa mikroliikenneluvan vaikutuksista ja mahdollisista muutostarpeista seuraaville kausille.

Mikroliikennelupahakemuksen käsittelystä ja päätöksenteosta peritään 233 euroa, mikä mukailee muiden asiakasmaksujen hintoja. Hinnassa on otettu huomioon lupahakemuksen tarkastamiseen ja päätöksen valmisteluun käytettävä aika, sekä lisäksi kaupungininsöörin päätöksestä perittävä taksa. Mikroliikenneluvan taksa lisätään Kaduilta ja yleisiltä alueilta perittävät maksut ja poikkeamat -taksaan ja sitä tarkistetaan vuosittain muiden maksujen yhteydessä.

Perustelut mikroliikenneluvan määräyksille

Mikroliikenneluvan määräykset perustuvat Lakiin liikenteen palveluista (320/2017), Ajoneuvolakiin (82/2021), Tieliikennelakiin (729/2018), Kuntalakiin (410/2015) sekä kaupungin yleiseen velvollisuuteen huolehtia liikenneturvallisuudesta, esteettömyydestä ja yleisten alueiden hallinnasta.

Lakiperustelujen mukaan mikroliikenneluvan lupaehtojen on oltava tasapuoliset ja oikeasuhtaiset. Lupamenettelyllä ei saa asettaa palveluntarjoajia eriarvoiseen asemaan, eikä palveluntarjoajille kohtuuttomia lupaehtoja tule asettaa.

Lupamenettely ja toiminta-aika

Lupamenettelyllä varmistetaan, että mikroliikennepalvelut toimivat hallitusti kaupungin katuverkolla ja että toiminta voidaan sovittaa yhteen kunnossapidon, tapahtumien ja muiden liikkujien tarpeiden kanssa. Toimintakauden rajaus perustuu kaupungin kunnossapitoyksikön ylläpitämään usean vuoden aikaiseen säätilastoon. Ensilumi sataa Joensuussa keskimäärin marraskuun ensimmäisellä viikolla ja kevään viimeinen lumisadepäivä on maaliskuun vaihteessa. Hiekoitusmateriaalin poisto katuverkolta alkaa huhtikuun ensimmäisellä viikolla ja jatkuu kuun loppuun saakka. Vapunpäivä on rajattu pois toimintakaudelta, sillä se on keskusta-alueella erittäin vilkas tapahtumapäivä ja näin on haluttu varmistaa turvallinen liikkuminen kaikille. Myös muiden, erityisesti kaupungin keskusta-alueella järjestettävien tapahtumien aikana on kaupungilla oltava mahdollisuus asettaa rajoituksia toiminnalle.

Vastuuhenkilöt ja toimintaedellytykset

Aluevastaavan nimeäminen ja pätevyysvaatimukset varmistavat, että operaattorilla on paikallinen vastuutaho ja riittävä osaaminen liikenneturvallisuuden ja katualueiden käytön osalta.

Turvallisuus ja välineet

Operaattorin vastuu välineiden kunnosta, huollosta ja ohjeistuksesta perustuu Tieliikennelakiin. Nopeusrajoitusten tarkoituksena on ehkäistä onnettomuuksia ja sovittaa mikroliikenne muun liikenteen kanssa samaan tilaan.

Nopeusrajoitukset

Yöaikaiseksi (klo 22 – 06) nopeusrajoitukseksi on päädytty esittämään täyskiellon sijaan 15 km/h. Useimmat yöaikaiset onnettomuudet tapahtuvat päihtyneenä.

Sähköpotkulautojen kuljettajille tuli kesällä 2025 voimaan 0,5 promilleraja, jonka

oletetaan vähentävän onnettomuusriskiä. Reaktiotesti on ennaltaehkäisevä keino varmistaa kuljettajan ajokunto.

Erityisalueiden, kuten kävelykatujen ja toriympäristön, tekninen 10 km/h rajoitus lisää jalankulkijoiden turvallisuutta ja alueiden viihtyisyyttä.

Pysäköinti

Pysäköintimääräykset turvaavat esteettömyyden, liikenteen sujuvuuden ja katujen kunnossapidon. Sovelluksen kautta tapahtuva ohjaus vähentää ympäristöhaittoja, ja valokuvanottovelvoite pysäköinnistä suojaa sekä käyttäjää että operaattoria mahdollisten siirtomaksujen yhteydessä ja parantaa valvonnan luotettavuutta. Pysäköintikieltoalueet ovat tarpeen turvallisuuden, näkyvyyden ja alueiden luonteen vuoksi. Niillä ehkäistään häiriöitä kunnossapidolle, jalankululle ja tapahtumatoiminnalle.

Huolto ja siirtovelvoite

Operaattorin vastuu väärin pysäköityjen välineiden siirrosta on olennainen osa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitoa. Henkilöstön varuste- ja pätevyysvaatimukset (Tieturva 1, varoitusvaatetus) ja kalustovaatimukset tukevat työturvallisuutta.

Kaupungin oikeus periä kohtuullinen korvaus siirtotöistä perustuu kustannusvastaavuuteen ja siihen, ettei kunnalle synny ylimääräisiä kustannuksia yksityisen toiminnan vuoksi.

Palautekanavat ja data

Toimiva palautekanava mahdollistaa ongelmien nopean ratkaisemisen ja kaupunkilaisten palautteen hyödyntämisen. Anonymisoidun liikkumisdatan toimittaminen mahdollistaa kaupungille liikkumisen suunnittelun ja mikroliikenteen vaikutusten arvioinnin. Tietosuojan varmistaminen on edellytys EU:n tietosuoja-asetuksen (GDPR) noudattamiselle.

Lupaehtojen muutokset ja valvonta

Kaupungilla on oikeus muuttaa ehtoja tai peruuttaa lupa, jos toiminta vaarantaa turvallisuutta, aiheuttaa haittaa tai rikkoo ehtoja. Tämä turvaa kaupungin vastuuta yleisten alueiden käytön ja asukkaiden hyvinvoinnin osalta. Sähköinen hakemusmenettely ja neljän viikon käsittelyaika varmistavat hallinnollisen tehokkuuden ja tasapuolisen kohtelun.

Lupamaksu ja vastuut

Lupamaksu (233 €) perustuu Kuntalain 11 luvun mukaiseen kustannusvastaavuuteen ja kattaa päätöksenteosta aiheutuvat hallintokulut. Operaattori vastaa kaikista toimintaan liittyvistä kustannuksista ja mahdollisista vahingoista.

Ehtojen hyväksyminen

Toiminnan aloittaminen katsotaan ehtojen hyväksymiseksi ja sitoutumiseksi noudattaa kaupungin antamia määräyksiä.

Valmistelijat: yhdyskuntainsinööri Laura Koskela
kaupungininsinööri Tero Toivanen
liikennejärjestelmäinsinööri Rasmus Nousiainen
suunnitteluinsinööri Pekka Korpi-Hyövälti

Kaupunkiympäristöjohtajan päätösehdotus:

Kaupunkirakennelautakunta päättää ottaa mikroliikenneluvan käyttöön liitteenä olevien lupaehtojen mukaisesti 1.1.2026 alkaen.

Mikroliikenneluvasta päättää hakemuksen perusteella kaupungininsinööri.

Mikroliikenneluvasta peritään 233 euron lupamaksu.

Väärin pysäköidyn mikroliikennevälineen lähisiirtomaksu on 50 euroa ja varastosiiro 70 euroa.

Kaupungininsinöörillä on oikeus tehdä muutoksia mikroliikenneluvan ehtoihin sekä antaa toimijoille tarkentavia määräyksiä mikäli sääolosuhteet, katujen kunnossapitotyöt tai yleinen liikenneturvallisuus mm. eri tapahtumien aikana sitä edellyttävät.

Päätös: